

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת תזריע מצורע דפים ל - לז

דרך ישרה תמצית הדף

דף ל

*המינים. *כשלא ראוי למערב.

- א. סוגי המינים וחשיבותם 1. חמשת מיני דגן נקראים מזון שסועדים את הלב, ולכן רק עליהם מברכים בורא מיני מזונות. 2. שאר הדברים הם משביעים, ולכן האוסר עצמו בכל דבר שזן דהיינו משביע נאסר בהכל. 3. מים ומלח אינם משביעים כלל, ומותרים אף לנודר מכל הזן.
- ב. עשיית עירוב בדבר שאינו ראוי לאכילה למערב 1. האומר שבועה שלא אוכל ככר זו מערבין לו בה, ואם אסר עליו את הנאת הככר אין מערבין בה ו"א דמערבין. 2. האומר ככר זו הקדש לכו"ע אין מערבין בה. 3. לב"ה מערבין לנזיר ביין דומיא דעירוב מהני לגדול ביום הכיפורים, וב"ש אסרי דבעו סעודה הראוייה מבעוד יום, ולחנניה אליבא דב"ש עירוב חל רק אם הוציא לשם גם את מטתו וכלי תשמישו. 4. לב"ה מערבין לישראל בתרומה ולסומכוס א"א, ולא גזר בנזיר להו"א כיון שיכול להשאל על נזירתו ודחי א"כ בתרומה נמי יכול להשאל או להפריש ממקום אחר או מיניה וביה, אלא קסבר דגזרו בבין השמשות על שבות. 5. מערבין לחולה וזקן לפי מה שהוא, ולרעבתן בסעודה בינונית כיון שבטלה דעתו אצל כל אדם, ובעי למימר דסומכוס פליג דסובר בעינן שיהא ראוי לו ונדחה. 6. מערבין לכהן בבית הפרס, ולרבי יהודה אף בין הקברות, ופליגי האם אהל זרוק שמיה אהל.

דף לא

*תרומה בקבר. *באיסור אכילה.

- א. לפי רבי יהודה מערבין לכהן טהור בתרומה שנמצאת בקבר יחידי, ואיירי שלא הוכשרה ומגיע בשידה ומביאה בפשוטי כלי עץ בלא שמאהיל ורבנן אסרי. ומפרשין במאי פליגי 1. האם מותר לקנות בית באיסורי הנאה. 2. האם מצוות ליהנות ניתנו. 3. לכו"ע לאו להנות נתנו, ופליגי האם מערבין רק לדבר מצוה או גם לדבר הרשות. 4. לכו"ע מערבין רק לדבר מצוה, ופליגי האם ניחא ליה שישמר לאחר שקנה שביתה כיון שאם יצטרך יאכלנו.
- ב. עירוב במזון שיש עליו איסורי אכילה 1. מערבין בדמאי כיון שראוי לו אם יפקיר נכסיו ויהיה עני, אבל לא מערבין בטבל אף מדרבנן כגון שזרע בעציץ שאינו נקוב. 2. הפריש מעשר ראשון לפני שהופרשה ממנו תרומה גדולה, אם הקדימו בשבלים מערבין, ואם הקדימו בכרי אינו עירוב כיון

שהמירוח מחייבו בתרומה. 3. מערבין במעשר שני והקדש שנפדו אף שלא נתן חומש, אבל אם נפדו שלא כהלכתן אין מערבין כגון שחילל מע"ש ע"ג אסימון והקדש ע"ג קרקע. 4. כהנים מערבין בחלה.

פדף לב

*חזקת שליח בדאו. *עירונו באילן.

א. השולח עירוב ביד שוטה חרש וקטן או כותי או פיל וקוף אינו עירוב אבל אם אמר לאחר לקבל הימנו ה"ז עירוב בעומד ורואהו, ואמרינן שקבלו משום דחזקה שליח עושה שליחותו, ובדאורייתא לרב נחמן לא אמרינן האי חזקה ולרב ששת אמרינן. והשמועות 1. משקרב העומר הותר החדש מיד והרחוקים מותרים מחצות היום ואילך, לל"ק ש"מ שליח עושה שליחותו ודחי דטעמא לפי שאין ב"ד מתעצלין בו, ולל"ב דייקנן דשליח מתעצל ודחי דה"מ בחצי היום אבל בסוף היום ודאי אמרינן חזקה שעשה. 2. האשה שיש עליה לידה או זיבה נותנת מעות בשופר המיוחד לכך במקדש ואוכלת בתרומה לערב ש"מ דאיכא חזקה, ודחינן דטעמא משום דאיכא חזקה שאין ב"ד של כהנים עומדים משם עד שיכלו כל המעות שבשופרות. 3. בעה"ב עם הארץ שאומר לחבירו ת"ח שילקט תאנים אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי ואם אמר שימלא כלכלה אוכל עראי. ואם הבעה"ב הוא חבר שאמר לעם הארץ וחבר אחר שומעו, לרבי א"צ לעשר ולרשב"ג חייב לעשר ונחלקו האם החבר יעבור איסורא קלילא לתרום שלא מן המוקף כדי שע"ה לא יעבור על איסורא רבה של אכילת טבל. ואכתי שמעינן דלכו"ע חזקה שליח עושה שליחותו, ודחי דסמכינן על חזקה אחריתי שאין חבר מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו.

ב. נתן את עירובו באילן למעלה מעשרה טפחים אינו עירוב ולמטה הוא עירוב, במאי איירי 1. אילן ברה"י קשיא והרי רה"י עולה עד לרקיע ואין חילוק בין למעלה ללמטה. 2. אילן ברה"ר, אם נתכון לשבות למעלה אמאי לא מועיל הרי הוא ועירובו במקום אחד. 3. אילן ברה"ר ונתכון לשבות למטה קשיא הרי משתמש באילן, ואמרינן דאתי כרבי הסובר דבין השמשות לא גזרו על שבות. 4. אילן העומד בתוך עיבורה של עיר אף למעלה מעשרה טפחים הוא עירוב דמתא כמאן דמליא דמיא, וקשיא א"כ אף מחוץ לעיבורה נחשיב כמאן דמליא כיון שהנותן עירובו יש לו ארבע אמות והו"ו רה"י שעולה עד לרקיע, ומוקמינן באילן הנוטה חוץ לארבע אמות והו"ו מחוץ לתחום ונתן שם את עירובו ונתכון לשבות בעיקרו, ולכן למטה מעשרה טפחים הוא עירוב כיון שיכול להביאה אליו, ואינו יכול להביאה דרך עליו דאיירי שרבים מכתפין עליו דהו"ו רה"ר.

פדף לג- לד

*עירוב בכלכלה. והואיל. *מקום העירוב.

א. נתן את עירובו באילן למעלה מעשרה טפחים אינו עירוב ולמטה מעשרה טפחים הוא עירוב ורק בתוך שלשה לקרקע מותר ליטלו, ואם נתנו בכלכלה ותלאו באילן לרבי הוא עירוב ולחכמים כל מקום שאסור ליטלו אינו עירוב. ובמאי פליגי 1. אי חכמים אוסרין קאי אסיפא, ש"מ דצדדין אוסרין. 2. חכמים אסרי קאי על הרישא, וא"כ אם אין בו רוחב ארבעה טפחים הרי הוא מקום פטור, ואם יש בו ארבעה טפחים א"כ מדוע בסיפא מהני שנתנו בכלכלה. 3. לרבינא ברישא איירי שיש ארבעה טפחים ובסיפא איירי שהכלכלה משלימתו לארבעה ורבי קסבר כר"מ דאמרינן חוקקין להשלים וסבר כרבי יהודה שמצרים שמצריך שהעירוב יהא ע"ג מקום ארבעה טפחים. וחכמים מכשירים דלא מצריכים מקום ארבעה טפחים והעירוב מונח במקום פטור, ואתי אף כרבי יוסי ברבי יהודה שמחייב בנעץ קנה ברה"ר ובראשו שהקל וזרק ונח על גביו מכיון

דהתם הדרן מחיצתא. 4. לרבי ירמיה כלכלה מהני הואיל ויכול לנטותה ולהביאה לתוך עשרה טפחים.

ג. היכן אשכחן שלא אומרים הואיל ויכול להביאו 1. ביו"ט שחל ע"ש צריך להוליך את עירובו למקום שביתתו ולהחשיך עליו ולא אמרינן הואיל שיכול להביאו, זהו גזירה משום יו"ט שחל להיות אחר השבת. 2. נתכון לשבות בראש המגדל והניח עירובו למטה מעשרה טפחים אינו עירוב ש"מ דלא אמרינן שיכול לנטותו ולהביאו לתוך עשרה, ותרצינן דאיירי במגדל מסומר, או במגדל ארוך שאם יזינו יצא עירובו מחוץ לארבע אמות, וכשאין שם חלון וחבל שדרך זה יכול להביא את העירוב אליו.

ג. מקום נתנית העירוב 1. נתנו בבור אפילו עמוק מאה אמה הוי עירוב, ואמרינן דאם נמצא בר"ה פשיטא ואם נמצא ברה"ר ונתכון לשבות למטה פשיטא ובנתכון לשבות למעלה הרי אינו במקום העירוב, אלא שנמצא בכרמלית וכרבי דבבין השמשות לא גזרו על שבות ולכן יכול לקנות שביתה. 2. נתנו בראש קנה תלוש ונעוץ אפילו גבוה מאה אמה ה"ז עירוב, ולרב חסדא אתי כחכמים שגזרו על שבות בין השמשות ולכן אי הוי במחובר אסור כיון דמשתמש באילן, ולרבינא אתיא אף כרבי וגזירה שמא יקטום. ואמרינן דהחשש שמא יקטום זהו בדווקא בעוזרדין דהיינו שהוקשו אבל ברכין לא חיישינן שיקטום, והכי מתרצינן את הסתירה אם קנים הוו כלאים בכרם.

ג. דף לה

*אבד המפתח. *עירוב שהוזק וספק.

א. נתן עירובו במגדל ואבד המפתח, לת"ק הוי עירוב ולרבי אליעזר כל זמן שלא יודע שהמפתח במקומו אינו עירוב, ומקשינן הרי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר. ומפרשינן מהו האופן 1. מגדל של לבנים בלא טיט וכר"מ שמתיר דקסבר פוחת לכתחילה ונוטל ולפי"ז איירי דווקא ביו"ט ובשבת אליבא דר"א אם נמצא המפתח בעיר הוי עירוב כר"ש דהכל רשות אחת ובשדה אינו עירוב. 2. במגדל של עץ דלת"ק דינו ככלי ואין בנין וסתירה בכלים ולר"א הוי אהל ואסור לסתרו ובמחלוקת התנאים גבי זב שהקיש ע"ג מגדל, ודחי דהתם נחלקו ברעדה מחמת כחו האם נחשב כחו והוי היסט. 3. למסקנא איירי שנעול וקשור בחבל וצריך סכין לחתכו, ור"א סובר כרבי נחמיה דקסבר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו המיוחד.

ג. עירוב שהוזק מבעו"י אינו עירוב ומשחשיכה ה"ז עירוב ובספק לרבי מאיר ה"ז חמר גמל ולרבי יוסי ספק עירוב כשר. המקרים ומאי קמ"ל 1. נתגלגל חוץ לתחום ואיירי שמרוחק ממנו יותר ארבע אמות, וקמ"ל דאינו עירוב אפילו שאינו מכוסה והרוח יכולה להביאו. 2. נפל עליו גל ואיירי שצריך מרא וחצינא דאל"כ מהני לרבי דקסבר לא גזרו על שבות ביה"ש, וקמ"ל אפילו שנמצא לידו. 3. נשרף להודיעך כחו דרבי יוסי שמתיר. 4. תרומה ונטמאת, להודיעך כחו דרבי מאיר דאוסר, אבל אם עירב בתרומה שיש ספק אם היא טמאה או בפירות שיש ספק אם נתקנו, אף רבי יוסי מודה שאסור.

ג. ספק עירוב לרבי מאיר פסול ולרבי יוסי כשר, והקושיות 1. טמא שירד לטבול וספק אם עלתה לו טבילה, בנטהר מטומאה דאורייתא טמא ובטומאה דרבנן טהור, אמרינן דלר"מ תחומין דאורייתא ולכן מחמיר בעירוב, והא דשרי ר"מ לקדר בהרים דמהני רק בדרבנן הא דרביה. 2. נגע באדם בלילה ובבוקר נמצא שהיה מת ר"מ מטהר ובמשנתנו ר"מ אוסר בספק נטמאת, ומתרצינן להו"א כשהיה עליו שרץ כל ביה"ש, ולמסקנא כשיש שני כיתי עדים שנחלקים מתי נטמאה התרומה, או דהתם יש שתי חזקות לקולא והכא רק חדא. 3. הכא רבי יוסי מיקל בספק

עירוב ואילו בספק טבל מטומאה דרבנן מחמיר, ומתריצין דטומאה יש לה עיקר מן התורה משא"כ תחומין דהוו דרבנן, או דמיקל רק בשם רבו אבטולמוס, או דמחמיר משום דאמרינן העמד טמא על חזקתו ובמקוה שלא נמדד.

פדף לו- לו
*חלות העירוב. *הלוקח יין וברירה.

א. זמן חלות העירוב 1. היו לו ככר טמאה וככר טהורה ואמר שיערבו עבדו בטהורה בכל מקום שהיא, בעי אולי ר"מ ישיר משום דאכתי איכא הכא ככר טהורה או דאף רבי יוסי יאסור דהא אינו יודע היכן הטהורה, ופשט דלכו"ע לא חל משום דבעינן סעודה הראויה מבעוד יום. 2. אמר ככר זו היום חול ולמחר קדש חל העירוב משום דמסתמא לא נחתא טומאה, ואם אמר היום קדש ולמחר חול אינו עירוב דמספיקא לא פקעה קדושתה. 3. לגין טבול יום שמלאהו מעשר טבל ואמר שתהא תרומת מעשר לכשתחשך דבריו קימין וא"א לערב בו וש"מ דסוף יום ששי קונה עירוב ואכתי הוי טבל, ודחי דאפילו אם העירוב חל בתחילת השבת מיהו בעינן סעודה הראויה מבעו"י.

ב. אמרינן במשנה דאדם יכול להתנות על עירובו דיש ברירה ומייתי שהלוקח יין טבל לרבי מאיר יכול להתנות שיחולו המעשרות על מה שיפריש במוצאי שבת ורבי יהודה ורבי יוסי שמעון אוסרים ומשמע דפליגי האם יש ברירה. והשמועות 1. דעת רבי יהודה בעירוב לפי משנתנו יש ברירה ולברייתא דאיו קסבר ר"י דאין ברירה, לרב ליתא למתני מדתני איו ומייתי ראיה מהמשנה של הלוקח יין, ולעולא משנתנו עיקר דדעת ר"י דיש ברירה וגורס גבי הלוקח יין דדעת ר"י כר"מ ותרוייהו סברי שיכול להתנות. 2. לרבי יוסי שתי נשים שלקחו שקנו ביחד את קיניהן או שנתנו לכהן יכול הכהן להקריב חטאת ועולה איזה שירצה, ודחי דאיירי שהתנו וקמ"ל כרב חסדא שהקינין מתפרשות רק בלקיחת הבעלים או בעשיית הכהן. 3. חבר שקנה ירק עבדו ועבור עם הארץ לרבי יוסי אינו צריך לעשר את האגודה שלו וש"מ דיש ברירה, ואמרינן איפוך. 4. לרבי יוסי האומר שמחלל מעשר שני על סלע שתעלה בידו מן הכיס מחולל וש"מ דיש ברירה, אמרינן דבע"כ הוי איפכא דקתני סיפא שרבי יוסי מודה אם חילל על סלע שתעלה מן הכיס שמחולל ומשמע שיש רק סלע אחת דאל"כ היינו רישא. 5. אמר לחמשה שמערב על מי שירצה מהני רק אם חשב מבעו"י ולא משתחשך וש"מ דאף בדרבנן אין ברירה, אתי כמו איו או במח' ר"ש ורבנן דלקמן. 6. המערב מראש לכל שבתות השנה ועושה תנאי שיחול אם ירצה לת"ק צריך שיתנה דווקא מבעו"י ולר"ש מהני אפילו חשב משתחשך, ומקשינן דגבי הלוקח יין ר"ש קאמר דאין ברירה, ומתריצין איפוך, או דלכולהו יש ברירה ואסרי דווקא בתרומה משום דבעינן ראשית ששייריה ניכרין ור"מ לא מצריך, או דחיישי שמא יבקע הנוד ור"מ לא חייש.

שאלות לחזרה ושינון

א דף ל

ב. עירוב במזון שיש עליו איסורי אכילה (4)
א דף לב

א. סוגי המינים וחשיבותם (3)
ב. עשיית עירוב בדבר שאינו ראוי לאכילה עבור המערב (6)
א דף לא

א. המח' בחזקה שליח עושה שליחותו בדאו', והשמועות (3)
א דף לג- לד

א. המח' בעירוב לכהן טהור בתרומה בקבר, ובמאי פליגי (4)
א. המח' בנתינת עירוב במקום שא"א ליטלו, ובמאי פליגי (4)

- ה. היכן אשכחן שלא אומרים הואיל ויכול להביאו אצלו (2)
- ג. מקום נתינת העירוב (2)
- ב. דף לה
- א. המוח' בנתן עירוב במגדל ואבד המפתח, והאופן שנחלקו (3)
- ה. המוח' בעירוב שהוזק ובספק, והמקרים ומאי קמ"ל (4)
- ג. המוח' בספק עירוב, והקושיות (3)
- ב. דף לז' לז'
- א. זמן חלות העירוב (3)
- ה. הדיעות בחלות מעשר בלוקח יין, והשמועות בביריה (6)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות חולין בכורות עם הקדמות ומושגים ערכין-תמורה כריתות-מעילה נדה וכן הלאה, כסדר ה'דף היומני'	בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא א-ב סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא. מכות שבועות עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ד זבחים	ברכות עם מחודדין בפ"ד. שבת מהדורה חדשה. עירובין סוכה מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א גיטין קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות. בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. קיצור חודים מנוקד ומסודר. קיצור אלשין רות קיצור אלשין אסתר קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~27~

המערכת

בקרוב יופיעו בס"ד מסכתות יבמות וכתובות!